

A Fidesz alkotmányozásáról

VISSZHANG - LIV. évfolyam 19. szám, 2010. május 14.

Miklósi Zoltán cikke ([A többség és az alkotmány](#), *ÉS*, 2010/18., máj. 7.) Orbán várható alkotmányozási, illetve alkotmánymódosítási terveinek lehetőségeit elemzi. Szerinte mindkettőt eljárási és tartalmi korlátok fékezhetik, bár nem egyforma arányban. A kifinomult jogfilozófiai eszme-futtatás érdekes, ám aligha fogja befolyásolni a 2010-es parlamenti választások győzteseinek jogalkotó tevékenységét.

Miklósi Zoltán szerint az alapvető emberi és állampolgári jogok forrása nem az alkotmány, hanem valamely, attól független morális norma, amely korlátozza az alkotmányozás és -módosítás tartalmát. Meggyőződésem, hogy a Fidesz hasonló morális szempontokat nem ismer, egyetlen ilyen vonatkozású megnyilatkozásuk jut az eszembe: ne mi nyerjük a legtöbbet - ezt Orbán ama nevezetes „nem taggyűlésen” mondta. Nyilván a szerző is emlékszik a „hetenként” szó „háromhetenként” értelmezésére, az ellenzék által kezdeményezett parlamenti vizsgálóbizottságok sorsára, a kétéves költségvetésre és egyebekre az 1998 és 2002 közti ciklusból, vagy a kordonbontásra, a kiprovokált „szociális népszavazásra” a párt ellenzéki időszakából. Tevékenységük egyszerűen és leplezetlenül a hatalom megszerzésére irányult, mindenfajta erkölcsi skrupulus nélkül. Ezt a logikát folytatják most is, emlékeztetnem kell Gyurcsány „leamortizálására”, de a pártvezér kötcsei beszédére is, amely „centrális erőterrel” kívánja helyettesíteni a demokrácia sokszólamúságát.

Független sajtó és politikai versengés - ezek Miklósi Zoltán szerint a legitim alkotmánymódosítás feltételei. Ha ezek hiányoznak, hiába szabályszerű az eljárás, nem legitim - írja. Ki hiheti, hogy egy Fidesz-kormány lehetővé teszi a fenti két körülmény létezését? Valamilyen független sajtó persze lesz (amíg tönkre nem megy), csak éppen kevesekhez jut el a hangja - de hogyan lehetséges politikai verseny centrális erőterben?

Az alkotmányozási eljárás lényegi eleme Miklósi szerint, hogy a szabályos döntések a leszavazott kisebbségre is kötelezőek, amely viszont csak akkor fogja azokat elfogadni, ha előzőleg bevonták őket a döntéshozatalba. Ehhez képest Orbánék forradalomról, az egységes nemzet akaratáról szavalnak, miközben a jogosultak kétharmada nem szavazott rájuk.

A módosítás és az új alkotmány bevezetése közti megkülönböztetés, valamint az első jogalkotási művelet szigorú korlátainak hangsúlyozása talán arra utal, hogy a szerző az új hatalmat a második megoldás, az új alaptörvény létrehozása irányában befolyásolná. Nézetem szerint bármit tesznek, csak a maguk hatalmát kívánják vele megszilárdítani.

Miután 1799-ben Bonaparte tábornok brumaire 18-i puccsa során gránátosokkal zavarta szét a direktórium képviselőit, hívét, Sieyes abbét bízta meg az új alkotmány kidolgozásával, aki a hatalomváltás aktív részese volt. Sieyes tervezete nem volt sem monarchia, sem köztársaság, sem demokrácia, sem arisztokratikus uralom. A rendszer csúcsán a Nagy Választó állt, alatta volt a háború és a béke két konzulja, a törvényhozásnak csak a bólogatásra maradt joga, véleményt csupán az Államtanács és a Tribunátus mondhatott - ez utóbbi képviselte volna az ellenzékét. Napóleon a Nagy Választó helyébe az első konzult tette - aki ő maga lett, a két másik konzul posztjára jelentéktelen figurákat jelölt. Sieyes rendszere mögül feltűnt a nyílt diktatúra - idővel a Tribunátust is megszüntették. Ezt az alkotmányt hatalmas, hárommilliós többséggel szavazta meg a nép, amely akkor is belefáradt a permanens politikai csatározásokba és a romló gazdasági helyzetbe. A hatalom azt tesz, amit akar. Lehet, hogy a Fidesz jogászai elolvassák Miklósi dolgozatát, lehet, hogy nem, de az biztos, hogy a tennivalókat és a szövegeket a párt első emberének utasításai szerint fogják kidolgozni s nem az értelmiség naiv aggódásait veszik

figyelembe.

Márai rezignált szavai a mai helyzetre is érvényesek: „»Az nem lehet, hogy annyi szív...« Maradj nyugodt. Lehet.”